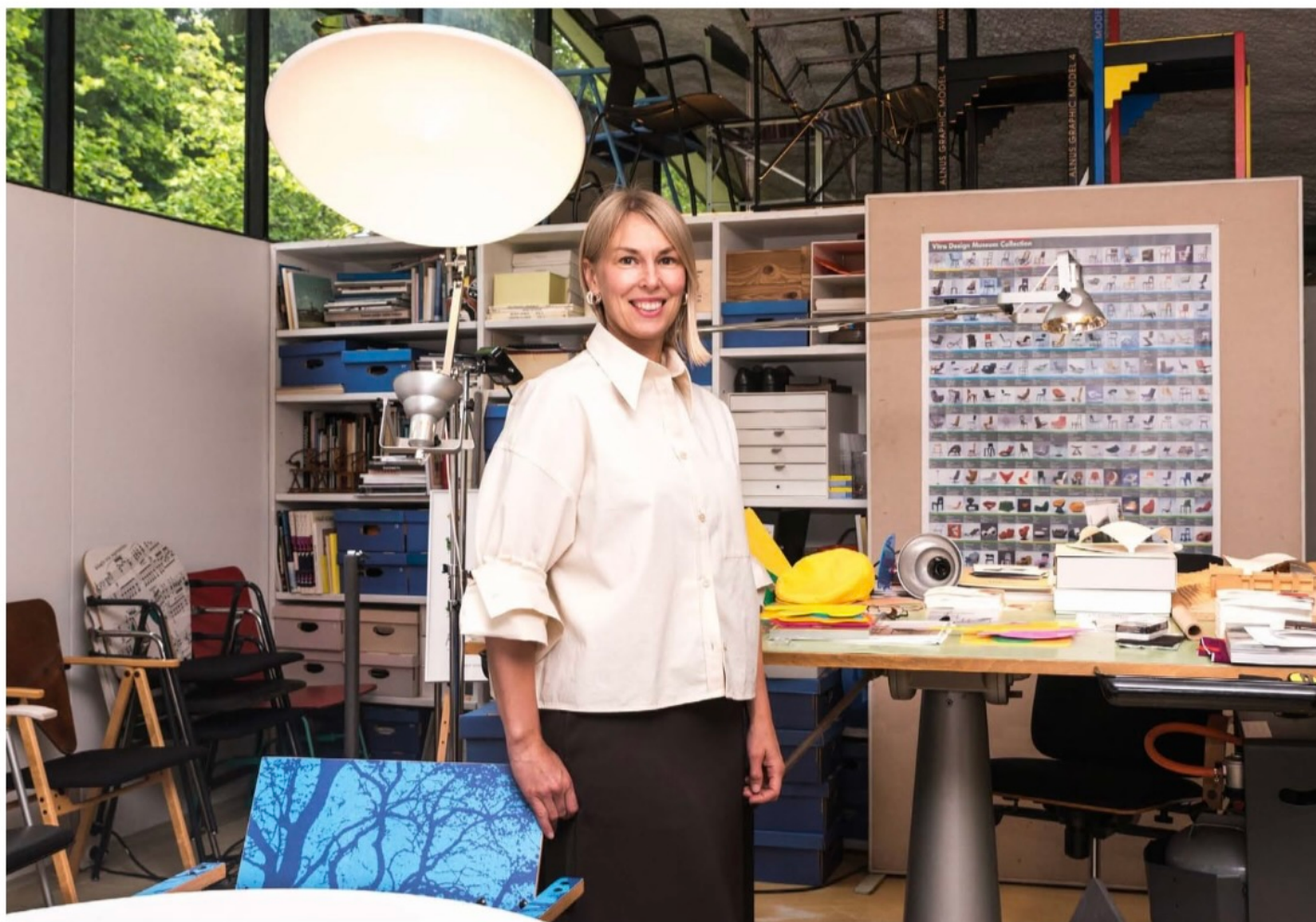

Ida Kukkapuro inne i barndomshemmet Studio Kukkapuro.

FOTO: BENJAMIN NORDBERG

Ida Kukkapuro förvaltar designarvet efter sin morfar och mormor

Konst

Som barnbarn till en av Finlands främsta modernister är Ida Kukkapuro uppvuxen i ateljén i Grankulla, där hennes morfar skapade sina legendariska möbler.

Nästa år blir barndomshemmet museum.

Bara sex månader gammal flyttade Ida Kukkapuro in i morföräldrarnas experimentella och futuristiska hus i Grankulla villastad mitt i en skog med skulpturer.

Mamma Isa var ensamstående och jobbade som modeskapare. Därför var det naturligt att bo på samma plats som hennes föräldrar, formgivaren Yrjö Kukkapuro och Irmeli, som var konstnär. Tillsammans med Irmelis föräldrar bodde de fyra generationer på samma gård.

– Vi var mycket nära och goda vänner Yrjö och jag. Han lärde mig många saker, berättar Ida Kukkapuro, som växte upp i den konstnärliga ateljén med prototyper och sängen bakom bokhyllan.

Morföräldrarna tog henne med till vernissager och gallerier men aldrig till lekplatsen. Som enda barnet på bjudningar gömde hon sig under matbordet där hon drog upp snörena på gästernas skor.

När föräldrar fick uppdraget berätta om deras jobb i Idas skola kom Yrjö och höll föredrag om formgivning.

Ida Kukkapuro konstaterar att det finns massor av material i hemarkivet.

Då hon så småningom insåg att hon inte var designer som de andra, började hon i stället skriva sin egen tidning som hon tryckte med Yrjös fotokopieringsmaskin och delade ut till grannarna.

– Fast Grankulla inte är en särskilt kreativ eller bohem miljö

trivdes vi bra. Folk undrade säkert över vårt hus men vi kände aldrig att det var något ovanligt eller konstigt med det. Mormor fanns alltid i ateljén så jag tog hem vännerna, som kände henne som Maamo.

Det var redan under studietiden

Det finns massor av material i arkivet, till exempel från det tidiga sjuttioalet, som vi inte kände till.

på Ateneum som Yrjö bestämde sig för att enbart göra bekväma och funktionella möbler. Ändå var det själva formen som blev början på hans lysande karriär. År 1964 köpte det moderna konstmuseet Moma i New York hans eleganta Ateljé-serie. Året efter blev den kurviga Karuselli-fåtöljen en internationell succé. Yrjö hade jobbat med den i fyra år och format hönsträd efter sin kropp, som han sedan lät gjuta i gips, innan den var perfekt.

Trenden bland konstnärer och arkitekter var på den tiden att bo på en vind eller i ett stort, industriellt rum. Då morföräldrarna inte hittade något föreslog Irmelis far att de skulle bygga ett hem själva. – Yrjö ville hellre bo i ateljén än att ta jobbet med hem. Det var en viktig filosofi. Han var inne i sin glasfiberperiod och drömde om att göra huset i samma stil som Karuselli, berättar Ida Kukkapuro.

Ateljé Kukkapuro, som hemmet döptes till, blev ett 202 kvadratmeter stort rum utan inre väggar och med stora fönsterpartier. Där fanns en köksö, vilket var ett okänt fenomen på den tiden. Toalett och dusch installerades i runda tuber av glasfiber.

Studio Kukkupuro finns i Grankulla.

Några av stolarna som formgivits i studio Kukkupuro.

Den danska modeskaparen Stine Goya har gjort nya versioner av Yrjö Moderno-stol.

Interiör från Studio Kukkupuro.

Fakta Ida Kukkupuro

Född i Helsingfors 1986.

Gift med Olavi, som är landskapsarkitekt. Paret har två barn.

Har skrivit, redigerat och forskat för olika tidningar och tv-program med design som specialämne. Tidigare i år släpptes boken "Systerskap" om syskon och blandade familjer.

Presenterar en kommande tv-serie för Yle om stadsarkitektur som heter "Rakkani, kaupunki".

Delägare i Studio Kukkupuro som blir museum 2026. Tillsammans med sin mor, Isa, fortsätter hon de anrika designtraditionerna.

Segelentusiast som semesterar i skärgården.

Strukturen skapades av Yrjös goda vän, ingenjören **Eero Paloheimo**, som använde sig av Finlands första dator. Det säregna välvda taket, som ursprungligen skulle ha formats av glasfiber, gjordes i betong.

– Yrjö och Irmeli var mycket ödmjuka människor och ville inte vara del av en designelit. De levde anspråkslöst och fram för allt praktiskt, berättar Ida Kukkupuro.

När kollegan **Eero Aarnio** körde Porsche, hade Yrjö bara vita bilar som inte blev varma i solen. Hans senaste bilmodell var en Citroën Berlingo med plats för möbler.

Först när Ida flyttade hemifrån som tjuugoåring förstod hon

att hon hade haft en annorlunda uppväxt. I dag skulle hon gärna träffa morföräldrarna igen för att diskutera hur de kom på att leva och bo som de gjorde.

– De var i trettioårs åldern, som jag, och valde att skapa ett hus som ingen hade byggt före dem.

Det icke-traditionella perspektivet, att kunna se saker och ting med nya ögon, har varit en nyttig erfarenhet.

2026 ska barndomshemmet bli museum och förberedelserna har redan pågått i några år. Idén är att bevara morföräldrarnas samlingar och se till att deras hem ger inspiration och energi till nya människor.

För några år sedan blev Yrjö kontaktad av en svensk firma som ville producera golvlamporna som han hade designat till ateljén. Sedan var det den svenska designplattformen Hem som önskade att återlansera Experiment-stolen från 1982. Principen är att enbart återproducera när det finns ett bestämt föremål.

– Det finns massor av material i arkivet, till exempel från det tidiga sjuttio-talet, som vi inte kände till. Det blir en maraton att gå genom allt. Vi kommer att fundera noga på hur vi ska göra, säger Ida Kukkupuro.

Irmelis del av Kukkupuro-universum kommer också att berättas via en ny bok som publiceras senare under året. Paret träffades på 1950-ta-

let när de gick i samma klass på Ateneum. Genom hela äktenskapet inspirerade de varandra. Medan Yrjö formgav på ett praktiskt och metodiskt sätt litade Irmeli mer på sin kreativitet. Om de hade en vän som tänkte på samma sätt, inledde de ofta samarbete.

I framtiden kommer ateljén att användas som en kreativ tankesmedja, där även folk inom branscher som mode, smycken och musik passar in, berättar Ida Kukkupuro.

– Yrjö och Irmeli var mycket framsynta och hade inga gränser. Vår generation har helt andra utmaningar, som de katastrofala klimatförändringarna.

I juni presenterades ett nytt samarbete under den internationella designfestivalen *3 Days of Design* i Köpenhamn, där modeskaparen **Stine Goya** hade gjort 42 nya versioner av Yrjös Moderno-stolar från 1958–62.

Stolar med stort självförtroende kallar Ida Kukkupuro den färggranna serien som produceras av Lepo, som har gjort möbler för Kukkupuro sedan 1960. Fast de fick förslagen så sent som i februari beslöt de snabbt att producera dem allihopa.

– Lepo är en otrolig juvel som genom åren har förverkligat arkitekters och formgivares olika idéer, men som många inte riktigt känner till. Det är typiskt finskt – att man har något speciellt som man är för

Boken "Blå Dörren" gavs ut 2023 av Ida Kukkupuro och handlar om mannen bakom stolarna, hennes pappa Yrjö Kukkupuro.

anspråkslös för att lyfta fram.

När hennes morfar plötsligt dog i februari, 91 år gammal, höll han på med en ny möbelserie i Finland och flera utställningar i Kina. Många människor har berörts av hans design som de känner från skolor, kaféer, bibliotek och egna hem.

– Folk skrev till oss för att dela sina minnen och vi fick långa mejl från elever som Yrjö hade undervisat. Fast han var disciplinerad och kallade sig för millimetermannen, som gjorde sina egna skruvar, var han också mycket nyfiken och social. Han hade många kontakter som vi inte kände till.

Med en karriär som sträckte sig över nästan 70 år hann Yrjö Kukkupuro göra kring 100 stolar – det var i alla fall hans gissning när design-

tidningen Wallpaper kom på visit.

– "Ykä" tänkte på stolar när han drömde och kopplade av. Hans sista möbler var till folk med "dåliga knä" som han uttryckte det.

De stolarna är lite högre än vanligt och tänka för äldre människor som har svårt att sätta sig och stiga upp. Den första modellen släpps i september. Ett annat banbrytande projekt hann aldrig realiseras.

– Yrjös sista vision var att skapa den enklaste stolen som någonsin har gjorts. Han hade ordnat ett möte med sin assistent för att börja jobba på den, men sedan lämnade han oss innan mötet blev av. Idén är nu stjärndamm.

Camilla Alfthan

